

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedeje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrate po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovito pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

Ricmanjsko cerkveno vprašanje.

XV.

Meseca marca 1902 je bil imenovan tržaškimi škofom. Nemec dr. Frančišek Nagl, rektor nemške cerkve All'anima v Rimu.

V novega škofa je postavil sedaj dolinski župnik vse svoje nade; na vsak način je hotel izvesti, da ne ostane njegova inštalacija le na papirju, ampak da se tudi praktično izvede.

Rekli smo že, da je bil Jožef Zupan inštaliran dolinskimi župniki o sv. Jurju 1900; vlada mu je ukazala, naj gre o trgatvi istega leta pobirati po vaseh svojo kolekturo v vinu in v denarju. Take ukaze je dobival potem vsako leto, a gospod župnik si ni upal iti sam, nego je zahteval od vlade, naj mu da orožniško pomoč, saj je na znani komisiji dne 3. maja 1900 izjavil c. kr. okr. glavar g. Schaffenhauer, da bo vlada, če treba, eksekutivnim potom tudi z orožniško in vojaško silo izterjala po kaplanijah kolekturo dolinskimi duhovnikom.

Toda, c. kr. vlada se je bala in ni hotela izpolniti vroče želje g. Jožefa Zupana in da dobita Jožef Zupan in njegov kaplan zakonito kongruo, ni preostalo drugega, nego da jima je vlada to kolekturo po fasij-skih cenah nakazala začasno iz verskega zaklada, to je, dokler ne pride ugoden trenotek, da bo moči to kolekturo, če ne izlepa, pa izgrda izterjati.

Ali to je bila mala dopolnitev plače, to ni bila več

nekdanja plačadolinskih župnikov, ki so vsled tega bili mali škofje v škofiji, ki so pomagali večkrat tudi visokim dostojanstvenikom iz finančialnih zadreg in bili so za take usluge seveda na drugi način odškodovani.

Zato je Jožef Zupan neprestano mrmral, da ne more živeti; pisaril je na vlado in na škofijski ordinarijat, naj mu vendar pomagata do eplače, do katere ima kakor župnik pravico, saj so mu to obljubili, preden je za faro prosil. Toda gospodje so ostali gluhi.

Do dandanes ni vlada poskušala izterjati te kolekture, ker gospodje na c. kr. namestništvu v Trstu in na škofijskem ordinarijatu vedo, da so isto kolekturo prebivalci že večkrat omenjenih kapelanij Boljunc, Boršt, Rimanje, Klanjec plačevali dolinskimi duhovnikom po krivici in da vendar le ne morejo iste izterjati nasilnim potom.

Gospod župnik Jožef Zupan je stavljal torej končno vse upanje v novega škofa, ki mu bo pomagal priti na kak način do svojih dozdavnih pravic.

Vojna na Daljnem Vstoku.

Japonci v Kajpingu.

General Saharov poroča uradno o zavzetju Kajpinga takole: Naš oddelek je 8. t. m. ostal na postaji Kaičov (Kajping) in postavil predstraže na desnem obrežju reke Kantakhe. Sovražnik je zasedel vrhove na levem bregu in se tamkaj utaboril. Naše baterije na železniškem mostu so jele streljati na sovražne predstraže, ki so se pojavile v dolini reke Kantakhe. Opoldne se je vnel vroč boj med nekim večjim sovražnim oddel-

kom in eno našo kompanijo, ki je opazila, da se je sovražnik umikal v zapadni smeri proti železniški progi. Naši strani je bilo ranjenih šest vojakov, ubit pa ni bil nihče.

Zvečer 8. t. m. smo opazili nasproti Kajpingu ob morski obali do francoske katoliške misijonske postaje pri Janhuankovu sovražno armado, ki je štela najmanj štiri divizije in eno brigado.

Zjutraj 9. t. m. je sovražnik stopil v ofenzivo proti našim zadnjim vojem, ki so se ob 6. uri zjutraj umaknili štiri kilometre severno od Kajčova na prelaz Suanlunza. Ob desetih dopoldne so se naši oddelki umaknili v Makuncojco in Jaloince, 5 kilometrov od Suanlunze; naše zadnje čete so se tukaj držale do dveh popoldne. Na ukaz poveljnikov so se nato umaknile počasi in v popolnem redu v Conciandianco, dočim so se naše glavne sile koncentrirale v Dačampovu. Na pozicije v Makhuncioco je sovražnik brez prestanka streljal celi dve uri. Navzlic temu pa so se borile naše baterije z velikim uspehom in so se skoraj brez vsakih izgub umaknile na naše desno krilo. Naša jahajoča baterija je neprestano streljala na sovražno topnico, ki je zasedla pozicije pri Janhojci v bližini železniške proge. Istočasno je sovražna konjenica jela prodirati ob morski obali proti Inkovu. Naše izgube še niso popolnoma znane, vendar pa po poročilu oddelnega poveljnika ne presegajo 150 mrtvih in ranjenih. Ubit je bil stotnik generalnega štaba grof Nyrod, ki je zadnji zapustil pozicije in s tem najslabše izpolnil svojo dolžnost.

7. julija so naši voji napadli iz zasede polovico sovražnega eskadrona 40 km severno od Suje med Tulinco in Alotunom v dolini reke Sedeik. Japonci so izgubili 1 častnika in 11 dragoncev, enega pa smo ujeli. Japonci so jeli prodirati v dolini reke

Tajci proti Siasiru, toda z neznatnimi močmi, in so 7. t. m. zasedli z dvema kompanijama in enim eskadronom Ciausau.

Iz tega poročila je razvidno, da Rusi sploh niso imeli namena, držati Kajping in da so imeli v tem mestu samo neznatne vojne sile. O ljutem in dolgotrajnem boju za Kajčov torej ne more biti govora. Japonci so torej mesto mirno zasedli, ne pa zavzeli, kakor se je sprva poročalo. Po poročilu generala Saharova so Rusi izgubili v celem okoli 150 mož, katere neznatna izguba pač jasno kaže, da se za Kajping ni bila nobena bitka. Iz vsega tega pa se da sklepati, da sploh ni bilo v ruskem vojnem načrtu, da bi se branil Kajping, čim ga Japonci resno napadejo.

Koncentracija Japoncev na jugu.

»Birčevija Vjedomosti« poročajo iz Dačičava, da se Kurokijeva armada po demonstracijah na Dalinskem in Motienskem prelazu koncentruje, kakor vse kaže, v smeri Fengvančeng in Siujan. Večji del armade se nahaja v Siujanu. Armada generala Oka je razpostavljena od morske obali pri Sjunečenu do Siujana, glavna njena sila pa je koncentrirana nasproti Kajčovu v gorovju Sungšan. Glavna japonska sila, ki je zavzela pozicije od morskega obrežja do Siujana, ima namen, se na eni točki koncentrirati in Ruse prisiliti k odločilni bitki. Sjunečen je za Japonce velike važnosti, ker dokler je ta postojanka v njih rokah, lahko izkrcavajo provijant za svojo armado ne samo v Picevu, marveč tudi v Helenskem zalivu, na čigar zapadni obali leži Sjunečen. V Helenski zaliv je nedavno dospelo 150 transportnih ladij, ki so imele najbrže na krovu žito za japonsko armado. Japonska armada pri Siujanu in Kajčovu šteje, kolikor se da doognati, 80 do 100 bataljonov.

Izpred Port Arturja.

O položaju v Port Arturju dohaja množica vesti. Vse se strinjajo v tem, da se pred Port Arturjem — na morju in na kopnem — vrše neprestani boji.

»Standard« poroča, da je portarturska posadka 6. t. m. znova zavzela neko pozicijo, ki se nahaja na zapadni strani trdnjave. Japonci so postavili svojo baterijo visoko gori na gori; Rusi so jo obkolili. Istočasno so vdrlje iz pristanišča križarka »Novik« in topničarke »Giljak«, »Bobr«, »Gremjaščik« in »Otvadžnik« in jele pod zaščito baterij na Zlati gorji vsi silo bombardirati japonske pozicije. Japonci so se morali umakniti in Rusi so znova zavzeli baterijo, izgubivši samo 135 mož.

Iz Šangaja se poroča, da je portartursko brodogradilno iz pristanišča in se zapletlo v boj z japonsko eskadro. Kak je bil izid boja, ni znano, ve se samo, da so se vse ruske ladje popolnoma nepoškodovane, ob 4. uri popoldne umaknile v pristanišče.

»Standardov« poročevalec brzojavlja, da je Port Artur z živili bogato preskrbljen; živine je v trdnjavi še dosti, na trgu se dobi še celo zelenjava. Oklopna »Sebastopol« je popolnoma popravljena, vse druge vojne ladje pa so docela nepoškodovane. Japonci so v zadnjih štirih tednih izgubili najmanj 10 torpedovk, katere so večinoma potopile ruske granate iz baterij.

Po poročilih iz Čifua je japonska vzhodna divizija v neprestanem boju, da bi se polastila važnih pozicij v bližini pristanišča. V tem boju jo podpira japonsko brodogradilno, ki trdnjavo neprestano bombardira od zgodnjega jutra do poznega večera. Zasebne hiše v Port Arturju so spremenjene v vojaške bolnišnice. Sovražne pred-

LISTEK.

Mistr Jan Hus.

Išči resnico, poslušaj resnico, uči se resnice, ljubi resnico, govori resnico, drži resnico, brani resnico do smrti.

Jan Hus.

Čehi oslavljajo v teh dneh enega izmed največjih sinov svojega naroda, ki je za resnico zgorel na grmadi, uklonivši glavo le nasilju: velikega mistra Jana Husa. Prokletstvo pada na človeški rod, ki svoje najboljšje člane, svoje učitelje, svoje največje dobrotnike uganablja na grmadah, ki zahteva v imenu onega, ki je izrekel najkrajnejšo misel: ljubite se, z mečem in krivjo, z ognjem, s fizičnim in duševnim nasiljem slepo poslušnost maskirani formi, sužnost telesno in duševno.

Veliki mistr Jan Hus je nastopil svoje učiteljevanje in vzgajanje v častni dobi splošnega verskega in navedenega propada, ko je hierarhija vladala nad svetom, nastopivši v podobi učeče cerkve dedščino svetovnega rimskega imperija. Može te danje dobe nam priča o padu onih časov, zgodovina nam kaže duševno

in telesno stanje visokih ljudi, med temi tudi hierarhije. Klasična priča Peter Alijaški, eden izmed Husovih sodnikov, rimski kardinal, priznava, da »so med vsemi stanovi duhovni najbolj nespodobni stan, da so omadeževani od glave do pet, podlega joči vsem krhkostim telesa«. In tak stan, kojemu je načeloval papež, ki je bil baje pomorski ropar in ki ni imel obrane proti javni dolžitvi mnogih hudodelstev, je odločeval o življenju in smrti moža, kojega čisto, neomadeževano življenje so priznavali že tedaj njegovi nasprotniki, kojega cel življenjski namen je bil odvrniti ljudi od greha, kakor sam priznava v svoji zadnji obrani pred kostniškim koncilom: »Glavni namen mojega propovedovanja in vsega delovanja je bil, odvrtiti ljudi od greha. V resnici evangelija, kojega sem razlagal po svetih učiteljih, rad umrjem.«

Mistr J n Hus, mož resnične pobožnosti, pravega krščanskega duha, propoveduje praškemu ljudstvu o belehemski kapelici, se obrača odločno proti skaženosti visokih stanov, vidi v isti glavni vzrok navedenega padca, propoveduje in piše proti zlorabam in nenravnostim svoje dobe, nastopa odločno in brez strahu proti vsaki vraži in lahkovernosti, skrbi

za izboljšanje socialnih razmer, kaže na velike premoženjske razlike, na nerazmerno grmadenje bogastva v rokah duhovništva, poteguje se za pravice češkega naroda na praški visoki šoli, izposluje od Václava IV. kutnogorski dekret, je goreč propovednik, svetovalec in branitelj češkega ljudstva. Husov značaj kaže nam gorečo pobožnost, ki izpolnjuje božjo voljo in ji podreja svoje življenje, je prešinjen od dejanske ljubezni do bližnjega, odpušča lastnim sovražnikom, goji ljubezen do naroda, hoče češki narod združiti v enoto, dvigniti naravno in zato nastopi mučeniško smrt.

Mogočno je navdušenje Husovo za pravičnost in velika je njegova ljubezen do resnice, o kateri trdno upa, da »zmaga nad vsem in da je močna na veke«, zgledna je njegova skromnost in pokora, neizmerna je njegova potrpežljivost in vdanost v božjo voljo, čist in vznešen je evangelijski in apostolski značaj Husov.

Hus nam daje zgled odločnega in neustrašnega upora proti zunanji cerkveni avtoriteti, Hus nas uči s svojim heroičnim mučeništvom za svobodo mišljenja in vesti, Hus nas vzgaja plemenitemu, v resnici kršćan-

skemu značaju, Hus nas vzpodbuja nikoli ne ravnati proti svoji vesti in vztrajati pri spoznani resnici do smrti.

Kaj pomenja češki Hus in češka reformacija za češki narod, nam priča možje, očetje češkega naroda, Palacký, Havliček, kaj za človeštvo, učenjaki tujih narodov.

Zakon razvoja in napredka pomaknil je duševnega človeka bližje svojemu cilju. »V resnični notranji pobožnosti in navedeni gleda se najdostojnejša bogoslužba, iz krščanstva v njegovi čisti podobi hoče ljudstvo znova črpati zavest svoje človeške dostojnosti, plemenita verska toleranca je znak pravega modernega svobodomiselnega človeka«, pravi prof. dr. Drtina. In za to je umiral veliki Hus, ki je živel z nami, ki še živi z nami in nam kaže pot h Kristovemu programu, prostemu vsake forme: Božje kraljestvo je v vas. Hus nam kliče: »Bodite predvsem navedeni, dobri ljudje, spolnajte vsi svoje dolžnosti v rodbini, občini, uradu, obrti, poklicu, pomnite, da zamorete le z duhom in moralno silo zmagati. Le tako si zagotovite krasnejšo bodočnost.«

Večni spomin tebi, večni Jan Hus!
Š n.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest.

I.

(Dalje.)

Med vsemi menihi, kar jih je bilo v Bistri, ni kmetsko ljudstvo nobenega tako sovražilo, kakor samostanskega gospodarja patra Celestina. Bil je to ošaben plemenitaš nemške narodnosti, ki je kruto in neizprosno zatiral samostanu podložne kmete, jim nalagal vedno novih bremen in jih za vsako malenkost dal neusmiljeno pretepati.

Čim so se samostanska vrata odprla in je množica zagledala patra Celestina, je zagnala tak krik in pritiskala s tako silo proti dvorišču, da so stražarji kar odleteli na stran. Vrišč razjarjenega ljudstva je bil strahoten in menihi so se plašno umikali, videvši vzdignjene pesti, oborožene z različnimi orožji. Že so kmetje dvema stražarjema izvili puške iz rok, druge pa držali tako, da se niso mogli premakniti. Eden sam je mogel dvigniti puško, a predno je ustrelil, ga je zadel po roki tak udarec z bičem, da je puška odletela na tla. Gospa Regina je bila zapazila stražarja in ga udarila z bičem ter s tem preprečila večjo nesrečo.

V tem hipu je že zaoril mogočen glas, ki je prevpil celo divje kričanje

straže se že nahajajo v bližini mornarskega tabora. Japonska eskadra je ponoči 2, 3. in 4. t. m. bombardirala Port Artur, ne da bi napravila kake škode. Japonci so v noči med 6. in 7. t. m. zavzeli goro Takošan in tamkaj postavili svoje baterije. Zjutraj 7. t. m. je odplul »Novik« s 4 topničarkami iz pristanišča in jel strahovito streljati na japonsko baterijo, katero je nato ruska pehota obkolila in zavzela. Japonci so pri poskusih, da bi se približali ruskemu brodomu, izgubili, kakor se zatrjuje, najmanj deset torpedov.

Podmorski čolni v Vladivostoku.

Iz Petrograda se poroča, da je v Vladivostok došlo po železnici pet podmorskih čolnov, katere so pod vodstvom inženirjev že zložili in jih spustili v vodo. Posadka za te čolne, ki mora biti posebno tehnično izveščana, je že zdavnaj prejele dospel v Vladivostok. V najkrajšem času bo Japonsko morje pozorišče važnih ruskih vojnih operacij.

Na potu v Vladivostok.

»Echo de Paris« je dobil iz Petrograda tole poročilo: Štiri na Nemškem kupljene pomožne križarke so 6. t. m. zapustile Kiel in pod poveljstvom kapitana Nolkena odplule proti južni Ameriki, kjer se bodo združile z dvema takisto v Kielu kupljenima vojnima ladjama. Ta eskadra odpluje nato naravnost v Vladivostok. Moštvo za te ladje je že pred tedni odpotovalo. To eskadro spremljajo parniki s premočom, ker se ne bo v nobenem pristanišču ustavila. Dve križarki in dve torpedni uničevalki od baltijske eskadre so že odplule sredi meseca rožnika na Daljni Vzhod in dospo istočasno v Vladivostok.

Vsporednica na češkem in poljskem učiteljskišču.

Opava, 11. julija. Včeraj so imeli češki in poljski poslanci tukaj sestanek zaradi ustanovitve češke vspelednice na učiteljskišču v Opavi in poljske v Tešinu. Sprejela se je resolucija, v kateri se pravi, da se s to ustanovitvijo izpolni le majhen del slovanskih zahtev glede šolstva v Šleziji. Z vspelednicami pa se za stalno ne zadovolje, temuž Čehi in Poljaki v Šleziji vztrajajo slej kot prej pri zahtevi, da se jim morate ustanoviti samostojni učiteljskišči. Resolucija biča nemško protestno akcijo ter protestuje proti temu, da se zadeva vlači na politično in narodno egoistično polje.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 11. julija. Današnja seja je pričela z nekako obstrukcijo. Več govornikov iz opozicije je protestovalo proti predloženemu zapisniku, ker zbornica enkrat ni bila sklepna. Predsednik je ugovarjal, tedaj pa je zahteval poslanec Olay naj se poslanci danes prestejejo, in res jih ni bilo dovolj za sklepčnost, tako da se je morala seja prekiniti za četrta ura. Po odmoru se je še dvakrat konstatovala sklepčnost, tako da se je seja pričela šele opoldne. Nadaljevala se je debata o povišanju civilne liste. — Posl. Lovaszy (Szederkenyeva stranka) je izjavil, da je bil narod v svojih upih vedno goljufan. Zato se čudi, da je hotel ministrski predsednik v svojem zadnjem govoru zopet zbuditi take upe, ker vendar ni upanja, da bi se v bodočnosti dosegli boljši uspehi, ako se naši upi niso uresničili pod sedanjim kraljem, ki že tako dolgo vlada ter se kaže narodu tako zelo naklonjenega. Ogrski dvor je le slepilo, in za slepilo Ogrska ne more dovoliti milijonov. Posl. Hock: »Dinastija nam daje le nenarodne vlade!« — Posl. Nesi: »Nemec je vedno malopridnež!« — Posl. Ratkay (Košutovec) je vložil protipredlog, s katerim se vlada pozivlja, da s prihodnjim letom predlaga nadrobni izkaz o dvoru, da se bo tudi tu mogla izvajati ustavna kontrola. Razen tega se vladi nakaže, da na dvoru in v kabinetni pisarni vpelje madžarski jezik, madžarski grb in madžarske barve. Od 1. 1867 blede čimdalje bolj podoba ustavnega kraljestva, in vlada ne stori ničesar, da bi to kraljestvo prišlo do kake veljave. Zaradi tega predlogo odklanja. — Posl. Gábany je govoril nato do konca seje, in sicer je govoril tako ostro in brezobzirno o kralju in dinastiji, da ga je predsednik neprestano klical k redu ter ga tudi dvakrat ukoril. — Debata se nadaljuje jutri ter bo najbrže trajala 14 dni.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

Berolin, 11. julija. Podpredsednik državnega zbora, profesor dr. Paasche, je priobčil članek, v katerem zahteva, naj bi vlada resno mislila na odpoved trgovinske pogodbe Avstro-Ogrski. Med drugim piše: Ako se hoče naši nemški industriji zapreti (?) trg v sosednji deželi, potem res nimamo vzroka, da bi še nadalje odpirali naše meje avstrijski živini, njenemu ovsu, njenim živalskim in rastlinskim živilom. Zaradi tega je že čas, da se z gospodom sosedom spregovori resna beseda ter po potrebi odpove obstoječa trgovinska pogodba.

Dogodki na Balkanu.

Belgrad, 11. julija. Iz Deagada je došla vest, da se je na vlak Solun-Carigrad izvršil atentat, pri čemer je bilo več oseb ubitih in ranjenih. Potrjena dosejda ta vest še ni.

Carigrad, 11. julija. Policija je iz neznanih vzrokov zaprla poveljnika skadske trdnjave, Šemal pašo.

Sofija, 11. julija. Govori se, da nameravajo macedonski odbori jutri vprisotiti splošno klanje tujcev, da na ta način opozore vesele na macedonske razmere. Tudi napad na vlak Solun-Carigrad se je izvršil iz istih vzrokov.

Nemški cesar ruskim bojevnikom.

Petrograd, 11. julija. Nemški cesar je poslal viburškemu ruskemu polku, katerega imetnik je on, daljšo brzojavko, v kateri čestita polku, da se mu kmalu ponudi prilika, stopiti pred sovražnika. Cesar pravi, da je ponosen, da njegov polk zadene čast, da se more bojevati za carja in domovino, kakor tudi za slavo ruskega orožja. Svojo brzojavko zaključuje: »Moje iskrene čestitke spremljajo polk. Bog blagoslovi njegove zastave!« — O tej brzojavki se sedaj mnogo govori in piše, kakor da še svet vedno ne pozna gostobesednosti nemškega cesarja.

„Slovenskim abiturijentom in visokošolcem“.

Ko premišlujete, kam bi se obrnili po dovršenih srednješolskih študijah, vas hočemo tudi mi, slovenski visokošolci v Pragi, združeni v akademskem društvu »Ilirija«, opozoriti na nekatera dejstva, ki bi vplivala na Vašo odločitev. Pri vprašanju, ali se hočete posvetiti vseučiliškim študijem, ali pa se obrnili kam drugam, pač ne moremo mnogo odločevati, zato se obračamo v prvi vrsti na vas, ki nameravate nadaljevati svoje študije na kaki univerzi ali tehniki.

Razmere na nemških vseučiliščih že od nekdaj niso odgovarjale slovenskim potrebam, letos pa so postale naravnost neznosne. Slovenski dijak velja svojim nemškim tovarišem že od nekdaj kot gost, letos pa se je še celo dunajska univerza kot taka, torej uradno, postavila s svojim javnim razglasom na to skrajno nepravilno stališče. Dala si je s tem pečat nižjeavstrijskega vseučilišča, dala ima biti osrednje vseučilišče cele države (kar tudi je — po vzdrževanju!).

Pa ne samo visoke šole same, ampak tudi mestno prebivalstvo je slovenskemu dijaku po svojem mišljenju tuje in nasprotno in ga kot tako ne more podpirati v njegovem stremljenju po vsestranski izobrazbi in omiki.

Z ozirom na ta neovrgljiva dejstva smemo s polnim pravom trditi, da so za zdaj, ko še nimamo svojih lastnih šol, za slovenskega dijaka

edino pripravne visoke šole — češko vseučilišče, oziroma tehnika v zlati, slovanski Pragi.

V Pragi, v središču kulture češkega naroda, spozna slovenski dijak pravo slovansko življenje ter preide po najkrajšem potu od idealnega navdušenja k resnemu, realnemu delu za kulturni, gospodarski in politični napredek svojega naroda. Razen našega društva in »Češko-slovenskega akad. krožka Slov. plan. društva«, najde slovenski dijak tukaj akademična, sokolska, pevška, znanstvena, družabna in druga češka društva, ki ga vsa z največjo prijaznostjo sprejmejo v svojo sredo. Pa tudi vse prebivalstvo kraljevske Prage, da, vse mesto s svojimi javnimi knjižnicami, čitalnicami, muzeji, razstavami, neštevilnimi znanstvenimi in političnimi predavanji ga kot Sloveca v njegovem stremljenju prijateljsko podpira. Tudi življenje je v Pragi cenejše nego morda v kakem drugem vseučiliškem mestu, kar je za slovenskega dijaka dokaj odločilno in važno.

Iz teh kratkih podatkov je razvidno, da imajo praške visoke šole premočno prednosti pred nemškimi na Dunaju in v Gradcu. Zato apeliramo na vas, slovenske abiturijente, pa tudi na vse slovenske visokošolce in vas utemeljeno in popolnoma upravičeno pozivljamo: Proč od Dunaja, proč od Gradca! Pridite kar najštevilnejše sem gori v zlato slovansko Prago. To bo najboljši odgovor na burševska izzivanja!

Natančnejše podatke daje: Zvoimir Bernot, modrosol. Ljubljana, Poljanska cesta št. 10. Julijan Pavliček, pravnik, Bovec (Goriško). Miloš Meža, pravnik, Velenje, (Štajersko).

Odbor slovenskega akademičnega društva „Ilirija“ v Pragi.

Arch. C. Presel Iv.
t. č. predsednik.
Ing. St. Jos. Pavlin,
t. č. tajnik.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. julija

— **Slovesna zaprisega župana Ivana Hribarja.** Danes ob 11. dopoldne se je vršila v »Mestnem domu« slovesna zaprisega četrtič novopotrjenega župana Ivana Hribarja. Slavnost je imela tem slovesnejši značaj, ker se je obenem praznovala 400letnica, odkar je bil imenovan prvi svobodni župan mesta Ljubljane. Dvorana kakor tudi stopnišča so bila v zelenju ter so mestni strážniki in ognjegasci delali špalir. K svečanemu aktu so se zbrali občinski svetniki polnoštevilno, načelniki, oziroma zastopniki raznih uradov in mnogo odličnega občinstva. — Deželni predsednik baron Hein je nagovoril župana tako-le: Prečastita gospoda! Čast mi je Vam naznaniti, da je Nj. ces. in kr. apost. Vel. s sklepom od 26. junija t. l. milostno blagoizvolil potrditi izolitev gospoda Ivana Hribarja županom deželnega stolnega mesta Ljubljane. Spoštovani gospod župan! Četrtič Vam je za-

upanje Vaših sosesčanov izročilo v roke upravo deželnega stolnega mesta in rad porabim današnjo slavnostno priliko, da Vam povodom te izvolitve in najvišjega potrjenja izrekam svoje najiskrenejše čestitke. Ako se ozremo na dobo desetih let nazaj, od katerih pripade 8 let Vašemu vodstvu, moramo priznati, da se je deželno stolno mesto v tej dobi naravnost čudovito razvilo in modernizovalo. Mnogo novih, lepih zasebnih in javnih poslopij je zrastle v tem času iz tal, in pri teh stavbah so dobili delavci, rokovalci in mnogi obrtniki lepega zaslužka. Kanalizacija se je nadaljevala, ustanovila se je ljudska kopel, in je s tem v sanitarnem oziru storilo mesto zopet korak naprej. Nova ubožnica priča, da se je občinski svet spominjal tudi revežev, dočim nam ustanovitev višje dekliške šole in zgradba nove dekliške ljudske šole dokazuje, da se tudi na mladino ni pozabilo. Nov obokan most, kras mesta, veže oba bregova Ljubljanice, in nekaj tako ozke in temne ulice so se spremenile v široke, svetle in zračne ceste, po katerih posreduje električna železnica živahen promet. Brez pretiravanja smemo tedaj reči, da je Ljubljana postala eno najprijaznejših provincijalnih mest v Avstriji, in radi, velečastiti gospod župan, priznavajo Vaši sosesčani, in priznava tudi vlada, da mnogo tega se mora pripisovati Vaši inicijativi in Vaši delavnosti. Toda vendar še preostaja mnogo dela tudi za danes se začeno funkcijsko dobo, zakaj saj vsak dan rodi zopet nove potrebe in v življenju občinske seštave ni prestanka in počitka. Morda je nepotrebno, da bi Vas, častita gospoda, spominjal na tiste naloge, ki jih bo še treba rešiti, in sicer na potrebo novih zgradb za slovensko in nemško deško ljudsko šolo, na zgradbo tržnice, ki bi na naše tržne razmere gotovo ugodno vplivala itd., zakaj vse to Vam ni nič novega. Vendar pa smatram za svoje dolžnost, opozarjati ravno danes na najnujnejše in najvažnejše vprašanje, namreč na vprašanje glede aprovizacije mesta. Res je Ljubljana postala v zadnjih 10 letih moderno mesto, moderno, žal, pa tudi v tem smislu, da se je življenje v tem mestu ne navadno podražilo. Visoke cene vsem živilom provzročajo resne skrbi vsem stanovom, in marsikateri rodbinski oče zre poln skrb v bližnji bodočnosti. Dovoljujem si Vam tedaj to vprašanje, s katerim ste se že bavili, opetno priporočati resnemu razmotrivanju, in gotovo si bodete, gospoda moja, zaslužili odkrito priznanje in hvalečnice vseh svojih sosesčanov, ako se Vam posreči, da to vprašanje srečno rešite. Dobro vem, da ne bo lahko doseči ta cilj,

množice. Prijor Ahacij je bil prijel Najsvetejše, je dvignil visoko v zrak in bližajoč se množici kričal:

— Na kolena — da vas na mestu ne zadene božja kazen!

Ljudstvo je bilo prestrašeno: Instinktivno so se ljudje ustavili. Ženske so prve popadale na kolena, moški so počasi sneli klobuke in četudi nevoljno, poklekli ali se saj priklonili proti tlom. Vrišč je ponehal. — Najsvetejše je rešilo samostan.

Prijor je videl, da je ravnokar še besno ljudstvo ukrotil, in na njegovo lice je legel izraz trumfa, kakor bi hotel oznanjati: Še je to ljudstvo v naši oblasti in ostane, dokler bo verovalo, da je v monštranci živi Bog.

— Bratje in sestre v Kristusu, je ogovoril prijor klečečo množico. Poslušajte me! Samo nekaj trenutkov me poslušajte. Če je pater Celestin kriv hudodelstev, katerih je obdolžen, jaz Vam ga izročim pri priči in če ga obesite na samostanska vrata, vam ne bom branil.

Ljudje so dvignili glave in se z začudenjem ozrli na prijorja. Njegova obljuba je naredila nanje najboljši vtis; da utegne biti ta obljuba zvičajna, na to ni nihče mislil.

— Morda pa pater Celestin ni kriv; morda je kak tolovaj oblekel meniško haljo, da bi bil pri svojem po-

četju varnejši, je nadaljeval prijor. Glavna priča, napadena ciganka, je pobegnila. Zakaj ni prišla pričat? Ali ni mogoče, da ima slabo vest.

— Saj je Magajna spoznal, da je bil pater Celestin, se je oglasil neki kmet, ki je klečal v prvih vrstah. A mož, ki je bil prej eden najglasnejših in najsilovitejših, je govoril zdaj že z očitno ponižnostjo, kakor človek, ki že sam dvomi o svoji stvari.

— Da, Magajna pravi tako, je dejal prijor. Vem, da je Magajna pošten mož, ali vzlic temu se je lahko zmotil. Videl je napadalec samo en trenotek in zato je nemogoče, da bi le na podlagi njegovega pričevanja mogel patra Celestina obsoditi.

Ljudje so pri teh besedah začeli postajati nemirni. Nekateri možje so vstali, drugi so začeli četudi potihoma mrmrati. Prijor je hitro pristopil še bližje k množici in zaklical:

— Poglejte na Najsvetejše! Živega imate pred sabo, Stvarnika nebes in zemlje, ki vas bo sodil na sodni dan. Pri tem živem Bogu naj pater Celestin priseže, da prizna resnico. Če je kriv, Vam ga takoj izročim, če ni kriv, pa idite v miru domov in molite, naj Vam nebeški Oče odpusti, da ste njegovemu služabniku stregli po življenju.

Komaj je bil prijor končal, že je stopil k njemu pater Celestin. Veliki,

širokopleči mož je bil sicer bled kakor zid, a držal se je ponosno in roka se mu ni čisto nič tresla, ko jo je vzdignil in se s tremi prsti dotaknil Najsvetejšega. S krepkim glasom je dejal:

— Prisegam pri Bogu vsega močnem in vsega vednem, da sem popolnoma nedolžen. Jaz danes še sploh nisem stopil čez samostanski prag. Naj me Bog na mestu abije, če nisem govoril čiste resnice.

Anton Magajna, ki je ves ta čas stal mirno v ozadju in se ni premaknil, se zdaj ni mogel več premagovati. Srdito je planil k prijorju, ki je držal Najsvetejše, pahnil patra Celestina na stran in kakor obupan začel kričati nad ljudmi:

— Ne verjemite ničesar! Oslepariti vas hočejo! Pater Celestin je po krivem prisegel.

Ljudje so strahoma poskočili pokonci, a dasi so videli, kako so se menihi zagnali na Magajno, mu ni nihče prišel na pomoč. Samo gospa Regina je pognala svojega konja in se zapodila med menihe ter jih razpršila. Tako je mogel Magajna zapustiti dvorišče.

— Nazaj! Vsi ven! je ukazoval prijor in držeč z obema rokama Najsvetejše visoko pred sabo podil ljudi na cesto. In ljudje se niso ustavljali. Počasi, a plaho so se umikali in tiho odhajali, ne meneč se za gospo Regino,

ki je jezdila za njimi in jih oštevala da so norci in da so se dali prevariti.

Stražarji so vrata hitro zaprli in jih zabarikadirali, menihi pa so se oborožili z različnim orožjem, ker se je prijor bal, da bi Magajna in gospa Regina znala kmetom venderle dopovedati, da so bili prevarani. Ali teh varnostnih priprav ni bilo treba. Gospa Regina je jezdila svojo pot in Anton Magajna je molče korakal ob njeni strani, ne da bi se zmenil za ljudstvo, ki se je izgubljalo na razne strani, prav kakor bi se sramovalo, da se je dalo ukrotiti.

Zdaj, ko je minila vsaka nevarnost, se prijor Ahacij ni mogel več premagovati. Jeza, ki jo je toliko časa krotil, je zdaj kakor plamen buknila na dan. Celotni dolgi Laban, samostanski hlapec, ki je veselo žvižgal tudi če je treskalo, se je prestrašil in utihnil, ko mu je prijor iztrgal puško iz rok in jo zavihljal nad patrom Celestinom. In prijor bi bil patra Celestina gotovo pobil na tla, da mu niso menihi iztrgali puške iz rok. Mož je bil strašen v svoji jezi in je divjal tako, kakor še nikdar.

Samo eden med vsemi menihi je prav razumel prijorjevo jezo, mladi Erazem plem. Obričan, ali ta dan ni poskusil prijorja potolažiti, kakor je bila sicer njegova navada, nego se je plaho stisnil v svoj kot in se ni pre-

maknil. Prijor se je večkrat ozrl nanj, mehko, kakor bi hotel prositi prijazne besede, ali Erazem teh pogledov ni hotel zapaziti. Zanj je bil ta dan strašnejši, kakor za vse druge prebivalce samostana, ker mu je iz srea iztrgal zaupanje do prijorja, ki ga je ljubil kakor očeta, in do vseh menihov. »Vsi ste krivopisniki!« so šepetale njegove ustne, ko se je za drugimi menihi počasi vračal v samostan.

Noč je objela zemljo in tudi v samostanu je zavladal mir. Po dvorišču je tiho žvižgaje hodil dolgi Laban. Moral je ostati do polnoči na straži, a je svojo dolžnost tako malomarno opravljal, da ni zapazil temne sence, ki se je povzpela čez zid in izginila za samostanom na ono stran, kjer se stala gospodarska poslopja. Mirno je hodil okrog posamičnih samostanskih poslopij, kakor bi hotel dokazati, da se mu ne dela krivica z očitanjem, da grede spi in da v spanju zvižga. Vzburila ga je šele prijorjev glas. Med tem, ko so menihi že davno počivali, je prijor Ahacij, zatopljen v svoje misli, že dolgo slonel na oknu in od tod zapazil, da se je iz velikega škedenja začel naenkrat valiti gost dim, za katerim je udaril plamen. Škedenj je bil v ognju dolgi Laban pa je izvedel za to šele ko je čul prijorjev glas: Gori!

(Dalje prih.)

toda poskusiti se mora to z vsemi sredstvi, zakaj od tega vprašanja je odvisna naravnost blaginja prebivalstva in bodočnost mesta; na podporo vlade se v tem oziru smete zanašati, kakor sploh pri vseh Vaših težnjah, ki merijo na občno blaginjo. Potem je nadaljeval nemško. Govoril je o razvoju mesta, prosil župana za krepko podporo tudi pri poslovanju v prenešenem delokrogu z županu lastno gorečnostjo in marljivostjo. Omenjal je narodne samozvesti, ki pa se ne sme obračati proti drugi narodnosti. Prosil je župana, naj ga vodi nepristranost in pravičnost ter ga opetovano zagotavlja vladne podpore.

— Okrajni nadkomisar grof Künigl je nato prečital tozadevni odlok, nakar je deželni predsednik zaprisegel župana v smislu §. 21. obč. reda. — Župan Ivan Hribar je imel nato daljši govor, ki ga priobčimo jutri. — Nato so sledila oficijalna čestitanja. V imenu občinskega sveta je čestital podžupan dr. vitez Bleiweis, v imenu magistratnega obojstva ravnatelj Vončina, v imenu mestnega sveta dr. Krek, v imenu kuratorija višje deklinške šole podžupan dr. vitez Bleiweis, v imenu mestnih ljudskih šol vodja-nadučitelj Gabrček z vsemi voditelji in voditeljicami, v imenu mestnih župnikov prelat Rozman in trnovski župnik Vrhovnik. Govornik Rozman je poudarjal, da bodo drugi gospodje stvar že po svoje storili. V imenu zdravstvenega sveta je čestital podžupan dr. vit. Bleiweis, v imenu užitinskega zakupa ravnatelj Šubic z g. Lavrenčičem, v imenu mestne hranilnice Svetek, v imenu mestnega ubožnega sveta Rögger, v imenu meščanske imovine Trtnik, v imenu ognjegascv Štricelj. Vsem govornikom se je župan zahvaljeval posebej ter zagotavljal svojo naklonjenost. — Banket. Popoldne je priredil župan v »Narodnem domu« banket, katerega so se udeležili občinski svetniki, načelniki raznih mestnih uradov in zavodov.

— **Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda** se vrši letos četrtek, 4. avgusta, v Žalcu v krasni Savinski dolini. — Udeležniki, kojih bo brezdvombeno v obilnem številu, pridejo lahko z vseh strani radi ugodnih železniških zvez.

— **Družbe sv. Cirila in Metoda** šoli na Muti, ob štajersko-koroški meji, je prisodil deželni šolski svet v Gradcu pravico javnosti.

— **Sokolska slavnost v Ljubljani.** »Glasbena Matica« priredi v soboto, dne 16. julija 1904. v zgornji veliki dvorani »Narodnega doma« slavnostni koncert na čast slovenskim gostom ob praznovanju štiridesetletnice ljubljanskega »Sokola« pod vodstvom koncertnega vodje g. M. Hubada. Sodeluje pevski zbor »Glasbene Matice« (150 pevki in pevcev). Spored: 1. Ant. Hajdrih: »Hercegovska«. Moški zbor. 2. Ant. Foerster: »Ljubica«. Mešan zbor. 3. Ant. Nedvied: »Nazaj v planinski raj«. Mešan zbor. 4. Davorin Jenko: »Struna ma«. Moški zbor. 5. a) Dr. Gajmir Krek: »Vabilo«. b) Anton Lajovic: »Bolest kovača«. c) Anton Lajovic: »Napitnica«. Mešani zbori. 6. »Slovenske narodne pesmi«. a) »Je pa davi slan'ca palac«. b) »Prišla je miška«. c) »Pod oknom«. d) »Bratci veseli vsi«. d) »Škrjanček poje, žvrgoli. Mešani zbori, harmonizoval M. Hubad. Začetek točno ob 8. uri zvečer, konec ob 9. uri. Cene prostorov: Sedeži po 4, 3 in 2 K, stojšča po 1 K se dobivajo v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu in na dan koncerta od 2. do 8. ure v »Narodnem domu«. Slovenski gostje, ki se udeležijo sokolske slavnosti, si lahko poprej osigurajo in pismeno naroče sedeže pod naslovom: Trgovina J. Lozar, Ljubljana, Mestni trg 7. Ker je koncert namenjen v prvi vrsti slovenskim gostom in ker je v dvorani prostor omejen, se prosi ljubljansko občinstvo, naj blagovoli to upoštevati. Zato pa se priredi za ljubljansko občinstvo v četrtek, dne 14. julija javna glavna skušnjava »Narodnem domu« proti sledeči vstopnini: Sedeži po 2 kroni brez razločka v prostoru, stojšča po 1 K, za diake po 40 h.

— **Prihod bratskih nam gostov ob vsesokolski slavnosti.** V soboto 16. t. m. ob polni uri popoldne pridejo preko Zidanskega mosta dunajski Čehi in nekaj

Hrvatov, ob pol 3. uri popoldne se pripeljejo s tržaškim poštnim vlakom istrski Hrvatje in ostali Hrvatje pa z brzovlakom ob pol 6. uri popoldne.

— **Vdeležnikom vsesokolske slavnosti!** Povodom vsesokolske slavnosti prirede Čehi zlet v Postojno, Trst, Benetke Pulj in Miramar. Zlet bo trajal 3—4 dne ter zapuste zletniki v ponedeljek (18. julija) popoldne s posebnim vlakom Ljubljano. Iz Trsta po ladjah izlet v Benetke. Poset mesta, znamenitosti in cerkva ter vožnja po gondolah. Iz Benetk v Pulj. Pregled znamenitosti, nakar se odpotuje s parniki v Trst. Cena imenovane potovanja je 60 kron ter je v nji obsežna vsa vožnja po suhem in po vodi. Vdeležniki imajo prosto hrano in pijačo ter obedujejo po načinu table d'hôte. Vdeležniki imajo veliko ugodnost, da po sistematiško sestavljenem programu zamorejo v kratki dobi pregledati vse najvažnejše znamenitosti. Češko potovalno društvo ima še za oddati čez 80 mest, zato porabimo izredno ugodno priliko. Podvzetnik potovanja je g. Čeněk Šule v Pragi, priglasje pošiljati nemudoma upravništvu »Slov. Naroda«. Želi naročnik, da se mu potovalni listek dopiše, naj to izrecno naznani. Potovalni listki se bodo izdajali po prihodu g. Šulca dne 15. in 16. t. m.

— **Pozdrav iz Amerike vsesokolskemu zletu.** Uredništvo »Slovenskega Sokola« je prejelo naslednji dopis: »Dragi brate! Dovolj, da ob priliki zleta slovenskega Sokola tolačim vroče želje, naj popolnoma uspe veliki Vaš praznik v beli Ljubljani, naj uspe Vaše delo, Vaše prizadevanje in Vaš trud, da bi vzgojili svoje moštvo k izdatnosti, moči in krepkosti sokolski, ki vzajemno vodijo k razvoju duha in telesa in tako k zaželjeni svobodi. Mi tu pod varnimi krili velikega orla ameriškega, ki pusti, da se Sokol in njegovi sokolihi prosto vznajajo in krožijo, si moremo misliti radost Vašo danes, ko gostite naše brate s krasnega Češkega, stare domovine naše, in tako goječ pravo, dejansveno vzajemnost slovensko, skupno ž njimi prehajate k resničnim činom, ki narode ene velike slovanske rodovine zbližajo in dovedejo k sili v mogočem razvoju. O da bi bilo več in več teh sil, da bi se večni sovražnik, nam vsem skupni, stresti moral pri sami misli na te nepregledne vrste pravega junaštva. Mnogi Vam uspeh! Naj bi Vaš zlet in Vaša tekmovalna bila manifestacija naroda Vašega in naših bratov! Pozdrav naš iz daljnjih teh dežel naj Vam ponese čez ocean, k temu Vašemu primorju in v Trst nevljudni in dalje v Vaše domove in pod krove slovenske — okrepitev v začetem delu! Naprej! Dr. J. Rudiš-Jičinski, redaktor »Sokola Amerického«. — »Sokol Americký« izhaja že 25. leto in je glasilo češke sokolske zveze v Združenih državah v Ameriki. Zveza obsega tri župe, ki imajo skupaj 39 sokolskih društev z več tisoč člani. V Chicagu so štiri društva, v St. Louisu tri.

— **II. vsesokolski zlet v Ljubljano.** Prodaja vstopnic in cene so razvidne z današnjega inserata.

— **»Slavčeva« gozdna veselica.** Dasi z demokratičnim pridvom »delavsko«, ima »Slavec« prijateljev in oboževalcev v vseh ljubljanskih slojih, kakor komaj katero drugo ljubljansko društvo. Društvo pa si teh simpatij ni pridobilo morda umetnim načinom, nego si jih je zaslužilo v polni meri. Saj pa tudi malokatero drugo društvo zna prirediti tako privlačne veselice kakor »Slavec«. Tako srečno misel je imelo tudi društvo, ko je pred večerajšnjim prirediteljem gozdno veselico v ljubkem gozdiču za gradom Čončkove restavracije. Ta gozdič je kakor naša za letne prireditve. Kmalu je bil gozdič pravcato sejmšišče preživega vrvenja. Glavni točki sta bili le pesje in godba, a tukaj bi bila vsaka ocena odveč. Saj je splošno znano, kako vrlo izšolan pevski zbor ima »Slavec«, posebno pa še odkar ga vežba g. Gorjup. Polo se je vseskozi precizno, a hvaležni poslušalci niso pustili pevcem počitka niti še po tako dolgi utrudljivi kompoziciji, temuč so morali zopet in zopet ponavljati. Istotako pohvalo zasluži društvena godba, ki jo je zelo povzdignil sedanji kapelnik g. Poula. Igrala je večinoma slovanske komade, ali pa neslovanske skladbe svetovne slave. Končno pa tudi ni manjkalo tistih modernih »podtočkov«, ki prinesejo užitka in razvedrila brezskrbni mladini in tudi tistim, ki imajo — kakor pravimo — za ritmične zvoke »kosmata ušesa«. Sem spada pred vsem dobra postrežba s pijačo in jedili, šaljivo srečanje, šaljiva pošta, metanje serpentini in — last non least — ples pri vročini 30 stopinj. No, pa mladina ne pozna zaprek. — Priznalno je treba tudi omeniti, da je društvo pri tej priliki bilo prvo, ki se je odzvalo tozadevemu nasvetu g. Svetca ter pobiralo razen vstopnine tudi obolusa za Ciril Meto-

dovo družbo, ki je navzlic malemu prispevku donesel čeden znesek. In ti drobni prispevki gotovo razvesele družbo in vsakega rodoljuba, kajti po načelu »zrno do zrna« tudi ti prispevki baje niso karabioli.

— **Dijaško umetniško društvo »Vesna« na Dunaju** je vsprejelo na svojem V. rednem obnem zboru enoglasno nalogo prirediti, kot edino poslujoče slovensko umetniško društvo, slovenski oddelki jugoslovanske razstave v Belemgradu. Ta oddelki bo ločen v en del, kjer bodo dela slovenskih upodobljenih umetnikov sploh in v drug, kjer bodo izložena le dela »Vesne«. Odbor društva »Vesna« je začel že razpošiljati natančna pojasnila posameznim umetnikom. Ker pa mu niso znani vsi naslovi, prosi tam potome vse one gg. umetnike slikarje, kiparje, arhitekta in umetn. obrtnike, kateri niso dobili še nikakega poziva, naj ga blagovolijo naročiti z dopisnico pod naslovom: »Vesna« Dunaj III./1. Thongasse 10.

— **Ogenj.** Na Slapah pri Devici Mariji v Polju je včeraj gorelo in je ogenj uničil deset gospodarskih poslopj in eno hišo. Zažgali so seveda, kakor po navadi otroci. Pri gašenju so se posebno odlikovali vojaki.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Kranju** bo dne 7. avgusta t. l. praznovalo 25letnico svojega obstanka. Vsled tega vabi društvo vse tovariše-ognjegasce naj vlnudneje na ta dan v največjem številu v Kranj. Spored: A. Predvečer 6. avgusta t. l.: bakljada in mirozov. B. Dne 7. avgusta: 1. Ob pol 7. in 8. zjutraj sprejem z vlaki došlih društev; 2. ob 9. uri sprejem iz okolice došlih društev; 3. ob pol 10. uri skupni zajtrk pri »Stari pošti«; 4. ob pol 11. uri zbirališče vseh društev v »Zvezdi« in odhod k maši v župno cerkev; 5. ob pol 12. uri obhod po mestu in pozdrav vseh društev po g. županu pred mestno hišo ter odlikovanje pri društvu 25 let službojočih mož, potem defilacija; 6. ob 1. uri popoldne banket v gostilni gosp. Petra Mayrja (kuvert 2 K); 7. ob 4. uri koncert isotam, pri katerem sodeluje iz prijaznosti pevski zbor »Narodne čitalnice v Kranju« in tukajšnja mestna godba. Vstopnina za osebo 50 vin, družina več oseb 2 K, uniformirani člani raznih društev so vstopnine prosti.

— **»Prostovoljno gasilno društvo« v Dolenji vasi pri Ribnici** bo praznovalo 7. avgusta svojo 25letnico. Spored: 1. Ob pol 10. uri sprejem došlih gostov na kolodvoru v Ribnici in potem v Dolenji vasi. 2. Ob 11. uri sv. maša v župnijski cerkvi. 3. Po maši blagoslov društvene zastave. 4. Potem defiliranje vseh društev. 5. Ob 1. uri banket na vrtu g. Ignacija Merharja v Prigorici. Ob 4. uri vrtni koncert. 7. Zvečer prosta zabava. Umetalni ogenj. Svira slavna društvena godba iz Ljubljane. Iz prijaznosti sodeluje sl. Pevski klub iz Ribnice in dolenjevaški pevski zbor. Vstopnina h koncertu znaša eno krono. Gasilci v društveni obleki ne plačajo nič vstopnine. Častiti gostje, ki se nameravajo udeležiti banketa, naj blagovolijo po naznaniti načelnistvu pr. gasilnega društva v Dolenji vasi do 24. julija. Kuvert brez pijače velja 2 K 60 v. Za one, ki se ne udeležijo banketa, bo preskrbljeno kosilo tudi v drugih gostilnah. — Slavnost se vrši ob vsakem vremenu.

— **Od Sv. Lovrenca** se nam piše: V noči od 10. do 11. t. m. je bilo tu grozovito grmenje in treskanje. Preplašeni ljudje so prečuli skoro vso noč, boječ se kake nesreče. In res, komaj je nastala nevihta, že smo opazili na severni strani velikanski požar. Treščilo je namreč v staro cerkev na Primskovem. Pogorela je do tal in tudi nekaj drugih hršamb ondodnega župnišča. Kakor čuismo, so bili tudi drugod požari. Tako strašne noči se ne spominjajo najstarejši ljudje.

— **Iz Žalca** se nam piše: Za gledališko predstavo s koncertom, ki jo priredi družba slovenskih igralcev iz Ljubljane v Žalcu, v sredo, dne 14. t. m. se občinstvo iz trga in okolice zelo zanima. Predstava se bo vršila v veliki dvorani dobro znane g. Frana Hodnika, kjer ima diletantsko društvo svoj gledališki oder. Želeti je, da slovensko občinstvo iz Žalca in okolice res prav mnogobrojno poseti to predstavo.

— **Samomor učiteljice.** Blizu Pragerskega je v nedeljo ponoči brzovlak povozil učiteljico Elizo Valenko iz Spodnje Poljskave. Odrezal ji je glavo. Valenko je sama šla pod vlak. Vzrok samomora še ni znan.

— **Predor skozi Karavanke.** Od koroške strani so dokopali včeraj do 15. kilometra. Ker imajo s kranjske strani vkljub neugodnemu terenu že izkopane predora do 2710 metrov, preostaja le še izkopati 1280. Ako ne bo posebnih zaprek, otvori se

predor skozi Karavanke meseca decembra l. l.

— **Ponesrečil** je v bohinjskem predoru miner Tomo Malohne iz Jezera na Hrvaškem. Valed eksplozije mine se je odrgala večja množina zemlje in kamena in ga zasula. Malohne je bil tako hudo poškodovan, da so ga morali spraviti v bolnico.

— **Grozen bratomor** na Škofiji Srednji pri Kopru (Istra). Brata Pavel in Josip Furlanič, po domače »Jakac« iz Srednje Škofije, živela sta dalj časa v prepiru zaradi dedščine. Večkrat je med njima došlo do burnih prizorov. V nedeljo, 10. t. m., bil je na Srednji Škofiji javen ples »šagra«. Brata Pavel in Josip Furlanič sta blizu plesa nastavila vsak svojo gostilno, kateri ste bili le dva koraka oddaljeni druga od druge. Prihajajoči gostje, misleči, da je to le ena skupna krčma, zasedli so v senci pripravljene mize, a kmalu se je videlo, da omenjena brata strežeta vsak »svojim« gostom. Pijača je bila različna. Ker je imel mlajši brat Pavel boljše vino, so gostje naročali večinoma pri njem. To pa je jezilo starejšega brata Josipa. Ob 6½ zvečer plana Josip v Pavlovo hišo ter zahteva od njega kozarce in drugo posodo, katero da so njegovi (Pavlovi) strežniki pobrali z miz Josipovih. — Pavel mu ugovarja, Josip pa mu zažene velik kozarec v glavo, a ga ne zadene. Ko zažene Josip še drugi in tretji kozarec v Pavleta, izdere ta iz žepa revolver in ustrelil svojega brata-napadalca v prsi. Smrtno zadet zbeži Josip iz hiše, a čez pol minute se zgredi mrtev. — Morilca Pavleta je navzoči redar aretiral. Pavel je star 19, a Josipu je bilo 30 let.

— **Društvena godba** priredi povodom 400letnice izvolitve 1. župana stolnega mesta ljubljanskega v torek dne 12. t. m. ob 8 uri zvečer pred mestnim magistratom promenačni koncert. Igra 6 komadov.

— **Brez črevljev prišel domov.** V nedeljo se je bil pomočnik Jožef J. nekje v Vodmatu preveč navlekel in jo krenil zvečer mimo vojašnice 27. pešpolka domov. Ker je bil že utrujen in ga je bolela glava, se je vlegel v poleg vojašnice se nahajajoči park, da bi se nekoliko odpočil in tam trdno zaspal. Neki uzmovič pa, ko je videl, da J. dobro spi, je porabil priliko in ukradel J. klobuk, mu sezul črevlje ter odšel z njimi. Ko se je J. prebudil, jo je sekal naravnost domov. Pri odklepanju vežnih vrat mu je padel ključ na tla, za katerim je začel z nogami brskati. Ker ga ni z nogami začutil, se je pripognil in začel tudi z rokami tipati po tleh, pri tem pa se je dotaknil nog in šele sedaj opazil, da je bos. Premišljeval je, kdaj da bi bil mogel izgubiti črevlje, toda ni mu prišlo v glavo, da so mu bili ukradeni v parku. Jezen se je prijel za glavo in pri tem zopet opazil — da mu manjka tudi klobuka. Kakšni so bili potem njegovi občutki, o tem molči zgodovina.

— **Premetena goljufija.** Kakor smo zadnjič poročali, je neki tujec ogojufal posestnika Kopitarja iz Zgorajih Gmeljnov na ta način, da mu je ekskomotiral 140 K in djal v kuverto mesto denarja — reklamo g. Fr. Čudna. Enak slučaj se je primeril dne 3. maja na semnju v Loki pri Zidanem mostu posestniku Jak. Rižnarju iz Zabukovja. Tudi tega je bil premeten tujec na ta način ujel za 470 K. Kot osumljenca je pred kratkim prišlo orožništvo krojaškega pomočnika Erazma Kovačiča, rojenega leta 1851. v Mokronogu in ga oddalo c. kr. okrajnemu sodišču v Laškem trgu v preiskovalni zapor. Kovačič je bil baje s prvim oškodovancem že konfrotovan in spoznan. Gotovo ga bode tudi Kopitar spoznal. Kovačič je bil že desetkrat zaradi raznih deliktov kaznovan, tako zaradi požiga, goljufije, tatvine itd. Njegova slika diči tudi hudodelniški album pri ljubljanski mestni policiji.

— **Konj se je ubil.** Včeraj popoldne je pripeljal Höflerjev hlapec Fran Sedej na Poljansko cesto št. 66 gostilničarju Antonu Vrhovcu sodček piva. Med tem, ko je hlapec nesel sodček v gostilno, se je konj splašil in dirjal po Poljanski cesti ter zlomil na prelazu dolenjske železnice prednico. Tam je razbil tudi voz in ga je le še prvi del vlekel za seboj. Na mitnici se je vrnil in dirjal nazaj čez sejmšišče na Poljanski nasip. Od tam je dirjal čez Sv. Petra most v Škofje ulice. Na vogalu Škofjih ulic in Sv. Petra cesta se je zapletel v vrv in padel, pri tem se je pa z gobcem zadell tako močno ob tlak, da je na mestu poginil. Konj, katerega je vzel konjač, je bil baje vreden 600 K.

— **Ukradeno kolo.** Včeraj popoldne ob pol 1. je pustil mizarški pomočnik pri g. Matjanu, Pavel Bitenec, svoje kolo v veži na Resljevji cesti št. 20 in šel pit k »Stajercu«. Med tem časom je pa neznan tat

zagledal v veži kolo in mu je ukradel. Kolo je trdko »Puch« in ima tovarniško številko 16501 ter je vredno 340 K.

— **Konj splašil.** Danes zjutraj se je na Rimski cesti splašil konj mlekarice Frančiške Juvanove iz Gmeljnov. Juvanova je bila padla raz voz in se na čelu znatno poškodovala. Tudi konj se je na zadnjih nogah nekoliko poškodoval.

— **Tatvina.** Jakobu Mohoriču, delavcu pri zgradbi hotela »Union«, je včeraj nekdo ukradel suknjič. Sumi se, da se ga je polastil ubegel prisiljenec.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 5 Slovencev. — 17 Slovencev je šlo iz Zatišine na delo v Podbrdo, 9 Lahov pa z Reke v Lesce-Bled.

— **Izgubil** je Josip Slana, stanujoč na Poljanski cesti št. 2 včeraj popoldne od doma po Dunajski cesti do pošte hranilnično knjižico št. 30.667 z večjo vlogo.

— **Hrvaške novice.** Žrtve lanskim nemirov na Hrvaškem. Po 14 dnevnih razpravi v Belovaru zaradi lanskim nemirov v križevaškem okraju, se je izrekla v soboto obsodba. Obtoženih je bilo 163 oseb. Obsojeni so: Eden na 3 leta, trije na 2 leti, trije na 18 mesecev, dva na eno leto 89 na 6 mesecev in 54 na 2 meseca težke ječe. — Stekel pes je ogrizel pet oseb v Brajdi pri Kastvu. — Škof Strossmayer se je mudil te dni v Zagrebu ter se je včeraj odpeljal v Rogaško Platino. — Odstopil je župan v Požegi. Franjo plem. Čiraki iz neznanih vzrokov.

* **Najnovejše novice.** — Pri zrušeni novi zgradbi na Dunaju so bili trije delavci ubiti, 7 jih je težko ranjenih. Krivda zadene stavbenika.

— Slepjar. Bivši dunajski občinski svetnik, pisatelj dr. Karol Lindner je izvršil mnogo sleparij ter pobegnul.

— Umor in samomor na cesti. V Lincu je ustrelil na cesti delovodja Butonič, doma iz Hrvaške, svojo ljubico Friedl in 3 in pol letno hčerko, nato pa se je še sam usmrtil.

— Velik štrajk. V Borislavu, kjer se dobiva petrolej, so vsi delavci ustavili delo, a petrolej teče ponekod na cesti. Bati se je hudih izgrediv ter je že prišlo 1750 vajakov.

— Osem zlatih porok in eno dijamantno poroko so obhajali včeraj v mestecu Schörling na Gor. Avstrijskem.

— Zaradi vohunstva Ercolesi so zaprl v Rimu orožniškega stotnika Mancinillija.

— Poročil se je v Budapešti bivši bramborski minister general Kolosvary s hčerjo primarija Rokove bolnišnice, Borbasza.

Telefonska in brzojavna poročila.

Kranj 12. julija. Občinska volitev v III. razredu se je ob nepričakovanu mnogobrojni udeležbi vršila povsem mirno. Nasprotniki so izostali. Koblar je vrgel puško v koruzo in se odpeljal takoj zjutraj v Tržič.

Praga 12. julija. Körber je kot justični minister izdal strog ukaz, ki je naperjen proti nameščanju čeških uradnikov v nemških krajih.

Zagreb 12. julija. Sinoči so prišli sem hrvatski kadetje, ki v kadetni šoli v Pečuhu niso hoteli peti madjarske himne in so bili vsled tega izključeni. Tem povodom so bile tu velike protimadjar-ske demonstracije; šest dijakov je bilo aretiranih.

Dunaj 12. julija. Z raznih strani došle brzojavke naznanjajo, da so makedonski ustaši pri postaji Badoma na železnici v Solun z dinamitom razgnali železniški most in poškodovali progo. Mešani vlak, prišedši iz Soluna, je skočil s tira in je bil pri tem en potnik ubit.

Rusko-japonska vojna.

Petrograd 12. julija. »Birževija Vjedomosti« javljajo: Japonci so se dne 8. t. m. v velikem številu približali Hajdjau. Ruski topovi so jih pregnali, nakar so Rusi Hajdjau zasedli. Naslednjega dne so Japonci obnovili svoj naskok in skušali obiti desno krilo rusko. Japonci so bili odbiti, ko pa so dobili topove, so Ruse primorali, da so zapustili Hajdjau.

